

Pk-yrityksen liikeriskit

VTT Automaatio • Turun kauppakorkeakoulu
Työterveyslaitos • Tampereen teknillinen korkeakoulu

Pk-yrityksen riskienhallinta

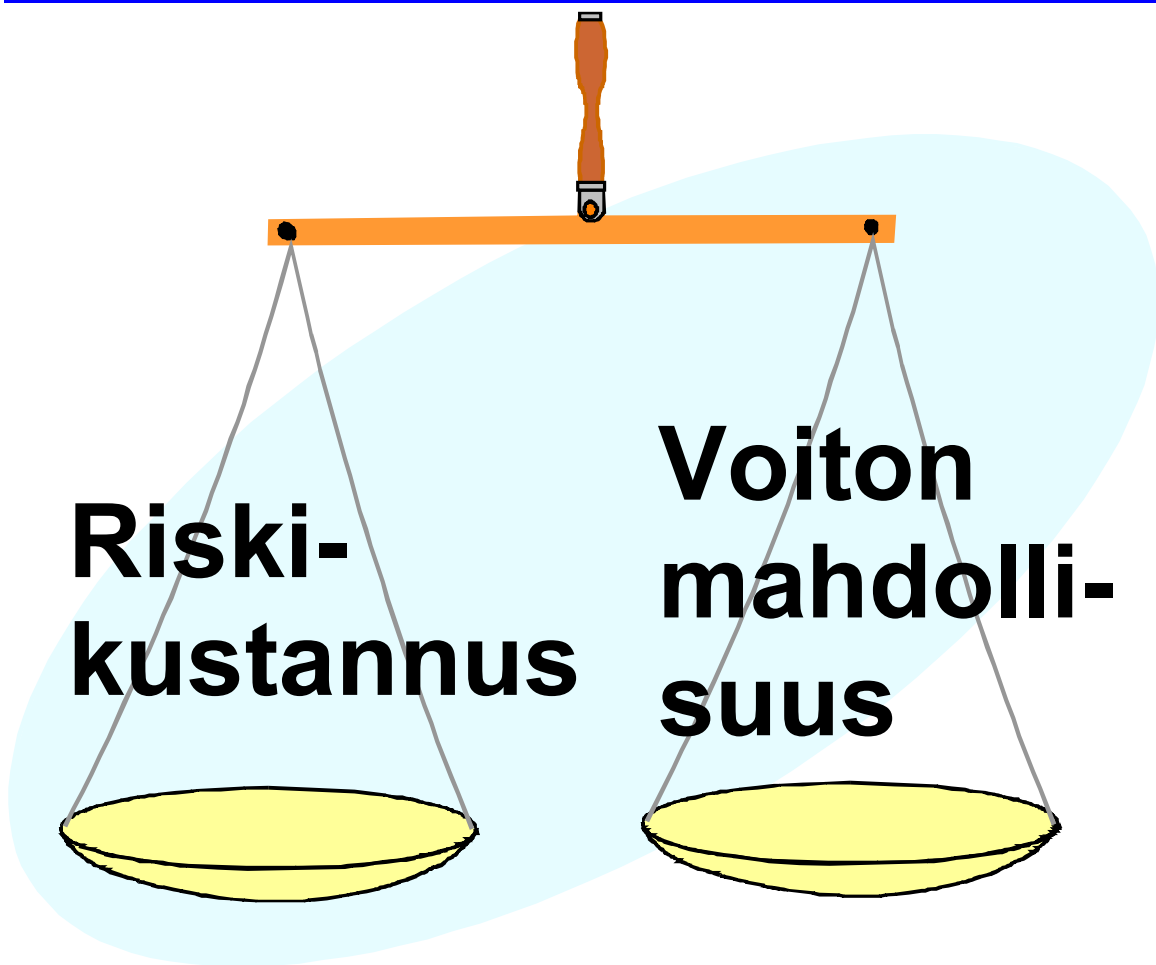
Kalvoluettelo

Liikeriskin olemus I	3
Liikeriskin olemus II	4
Tavoitteet	5
Liikeriskien osa-alueet	6
Liikeriskikartta	7
Pk:n rajalliset resurssit	8
Pk-yrityksen Liikeriskit -kirjanen	9
Liikeriskien työ- ja tietokortit	10
Analyysimenetelmä (POA)	11
Toimintamalli	12
Tunnistaminen ja arviointi	13
Liikeriskien suuruus	14
Mitä tehdä? Riskien hallinta	15
Liikeriskien 10 käskyä	16

Pk-yrityksen riskienhallinta

Liikeriskin olemus I

Pk-yrityksen riskienhallinta

ESR

Työsuojelurahasto

Liikeriskin olemus II

- Liikeriskikenttä on laaja kokonaisuus
- Osa liiketoimintaa ja päätöksentekoa
- Vahinkoriskit >< Liikeriskit
- Realisoituu voittona tai tappiona
- Voiton saamiseksi otettu tietoinen riski
- Taustalla oma tai muiden toiminta
- Toisen vahinkoriski – toisen liikeriski
- Toimialasidonnaisuus
- Koetaan usein vaikeiksi, ”salaisiksi”, avainhenkilöitä koskeviksi
- Osa riskeistä aina omalla vastuulla – Vakuuttaminen harvoin mahdollista
- Ei liikeriskejä = Ei liiketoimintaa

Pk-yrityksen riskienhallinta

Tavoitteet

- Keskeiset liikeriskialueet esiin
- Riskikeskustelu mukaan päivittäiseen päätöksentekoon
- Mahdollisuus pohtia itsenäisesti yritykselle tyypillisiä riskejä ja niiden hallintamahdollisuuksia
- Yksinkertaista riskienhallintatietoutta
- Varoittaa patenttiratkaisuista
- Tehostaa päätöksentekoa
- Parantaa kannattavuutta pitkällä tähtäimellä

Pk-yrityksen riskienhallinta

Liikeriskien osa-alueet

Pk-yrityksen riskienhallinta

Liikeriskikartta

Henkilöstö

- Avainhenkilöt
- Työvoiman saatavuus
- Tieto-taito
- Motivaatio
- Sitoutuminen
- Palkkaus
- Työpaineet
- Poissaolot
- Muut

Talous, rahoitus, johtaminen

- Kannattavuus
- Vakavaraisuus
- Maksuvalmius
- ATK-järjestelmät
- Suunnittelu
- Päätöksenteko
- Muut

Tuotanto, tuotteet

- Toimitilat
- Koneet ja laitteet
- Raaka-aineet
- Tuotantokatkokset
- Huolto
- Hävikki
- Ympäristöongelmat
- Muut

Normit, julkinen valta, sidosryhmät

- Lainsäädäntö
- Viranomais määräykset
- Työehtosopimukset
- Verotus
- Pankki ja vakuutusyhtiö
- Yrittäjäjärjestöt
- Tilitoimisto
- Muut asiantuntijapalvelut
- Muut

Liikeriskit

Myynti, markkinointi, asiakkaat

- Markkinat
- Asiakassuhteet
- Palvelu
- Tiedonhankinta
- Mainonta
- Reklamaatiot
- Jakelukanavat
- Hinnoittelu
- Muut

Alihankinta, ostot, kuljetukset, varastointi

- Alihankintasuhteet
- Riippuvuudet
- Sopimukset
- Laatu
- Kuljetukset
- Ostot
- Varastointi
- Muut

Investoinnit

- Investoinnin valmistelu
- Investoinnin rahoitus
- Kustannuslaskelmat
- Vaikutus kilpailukykyyn
- Investoinnin seuranta
- Muut

Kilpailijat, suhdanteet

- Toimiala
- Kilpailutilanne
- Markkina-alue
- Omat ja kilpailijoiden vahvuudet
- Omat ja kilpailijoiden heikkoudet
- Suhdannemuutokset
- Muut

Täyttöesimerkki

Sopimukset - Merkittävä riski; Asiakassuhteet - Asia kunnossa; Raaka-aineet - Ei koske meitä

Pk-yrityksen riskienhallinta

Pk:n rajalliset resurssit

Liikeriskikenttä on laaja – yrittäjän pitäisi olla monen alan asiantuntija

- Tietojen ja taitojen puutteet
 - Muutama vahva osaamisalue
 - Liike-elämän muut koukerot ”kaupan päälle”
 - Vääriä päätöksiä
- Ajan puute
 - Yrittäminen 24t/vrk -toimintaa. Milloin hoidetaan ”paperityöt”?
 - Hätiköityjä päätöksiä
- Rahan puute
 - Yritetään tulla toimeen mahdollisimman vähällä
 - Ei varaa asiantuntija-apuun

Pk-yrityksen riskienhallinta

Pk-yrityksen Liikeriskit -kirjanen

- Liikeriskien kahdeksan osa-alueetta
- Liikeriskit esimerkkien avulla
- Tarkistuslista riskien tunnistamiseen
- Liikeriskien suuruuden arviointi
- Hallintakeinojen etsiminen
- Kokonaiskuva yrityksen liikeriskeistä – merkittävimmät riskit esille
- Herättää ajatuksia – peilaa riskejä oman yrityksesi riskeihin

Pk-yrityksen riskienhallinta

Liikeriskien työ- ja tietokortit

- Pk-yrityksen liikeriskit
- Sidosryhmäyhteistyön riskit
- POA -liikeriskien avainsanaluettelo
- Liiketoiminnan nelikenttäanalyysi
- Sidosryhmäyhteistyön riskit
- Verkostoitumisen riskit ja hallinta
- Miten sopimusriskejä hallitaan?
- Vienti – riski vai mahdollisuus?
- Verotuksen sudenkuopat
- Yksipuolisuus voi olla iso riski
- Sukupolvenvaihdoksen riskienhallinta

Tulossa työvälineitä sopimus- ja vastuuriskien hallintaan

Pk-yrityksen riskienhallinta

Analyysimenetelmä (POA)

- Riskien luova ideointi työryhmässä
- Irti perinteisestä ajattelumalleista
- Aivoriihitekniikka
 - Ideointi avainsanojen tuella
 - Ideoiden jalostaminen
- Riskien järjestelmällinen tunnistaminen
- Jatkokäsittelyä vaativien riskien tarkempi selvittely
- Toimenpiteiden suunnittelu ja niistä sopiminen

Pk-yrityksen riskienhallinta

Toimintamalli

- Yrityksen liiketoiminnan kuvaus
- Rh-perusteiden selvittäminen
- Riskikartalla karkea käsitys riskeistä
- Oman rh-toiminnan arviointi

Riskien tunnistaminen

- Yksityiskohtainen liikeriskien kartoitus työkirjaseen kanssa
- Tunnistettujen riskialueiden selvittäminen tieto- ja työkorttien avulla

Riskien hallintatoimenpiteet

- Toimien suunnittelu ja käynnistäminen

Yhteenveto- ja palautetilaisuus

- Palaute välinesarjasta
- Miten tästä eteenpäin?

Pk-yrityksen riskienhallinta

Tunnistaminen ja arviointi

Ei riskiä

- Riski on merkityksettömän pieni
- Ongelma ei liity yrityksen toimintaan

Riski hallinnassa

- Merkittävä riski
- Tiedossa ja hallinnassa
- Miten tiedostettu?
- Miten hallinnassa?

Hoidettava kuntoon

- Merkittävä riski
- Aiheuttanut tai voi aiheuttaa ongelmia
- Vaatii lisäselvitystä tai välittömiä toimia
- Miksi? Mitä? Kuka? Milloin?
- Kustannukset?

Pk-yrityksen riskienhallinta

Liikeriskien suuruus

Riski = Todennäköisyys x seuraus

Todennäköisyys	Seuraukset		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Epätodennäköinen	1. Merkityksetön	2. Vähäinen	3. Kohtalainen
Mahdollinen	2. Vähäinen	3. Kohtalainen	4. Merkittävä
Todennäköinen	3. Kohtalainen	4. Merkittävä	5. Sietämätön

Pk-yrityksen riskienhallinta

Mitä tehdä? Riskien hallinta

- Riskin välttäminen
 - Harvoin mahdollista
 - Ei liiketoimintaa = Ei riskiä
 - Esimerkiksi vientitoiminnan riskit vältetään vain toimimalla ainoastaan kotimaassa
- Riskin pienentäminen
 - Riskin todennäköisyyden ja seurauksien pienentäminen
 - Pyri aina ensi estämään vahingon synty
- Riskin siirtäminen
 - Vakuuttaminen harvoin mahdollista liikeriskien osalta
 - Riskin osittainen siirtäminen esim. kuljetus- tai alihankintasopimuksin
- Riskin pitäminen omalla vastuulla

Miten toimit vahingon sattuessa?

Pk-yrityksen riskienhallinta

Liikeriskien 10 käskyä

1. Huolehdi yrityksen avainhenkilöistä!
2. Tee sopimukset kirjallisesti!
3. Varaudu siihen, ettei kaikki mene suunnitelmien mukaan. Pahimmat vaihtoehdot?
4. Selvitä kumppaneiden luottokelpoisuus – Säännöllisesti!
5. Vaali hyviä liikesuhteita!
6. Perehdy lainsäädäntöön ja standardeihin!
7. Hyödynnä muiden palveluja!
8. Pidä kiinni sopimuksista ja aikatauluista!
9. Tee asiat kilpailijoita paremmin!
10. Suojaa yrityksen tiedot ja osaaminen!

Pk-yrityksen riskienhallinta

VTT Automaatio
Tampereen teknillinen korkeakoulu
Turun kauppakorkeakoulu
Työterveyslaitos
Euroopan sosiaalirahasto
Työsuojelurahasto
Pohjola-Yhtymä
Tapiola-yhtiöt
Yrittäjän Fennia
Yritys-Sampo
Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto
Tapaturmavakuutuslaitosten liitto
Suomen Yrittäjät
Kirjanpitoimistojen Liitto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Kauppa- ja teollisuusministeriö
SAK, STTK, Akava, TT
PORISHA-hanke

Pk-yrityksen riskienhallinta

